

INFORME DE LES DEGANES DE LES FACULTATS I DIRECCIONS D'ESCOLES D'INFERMERIA DE CATALUNYA EN RELACIÓ A L'IMPACTE QUE LA SITUACIÓ DE FALTA D'INFERMERES EN EL SISTEMA SANITARI ESTÀ TENINT EN ELS ESTUDIS DE GRAU EN INFERMERIA.

El sistema sanitari es troba en una situació crítica pel que fa al nombre d'infermeres, situació que es remunta a molts anys enrere amb un dèficit estructural important i que ara, es veu agreujada per la pandèmia, la post-pandèmia i la previsió de jubilacions en els propers anys.

Aquesta situació ens preocupa com a professió i com a universitat perquè entenem que la societat requereix de professionals infermeres i infermers ben formats i competents per fer front a les diferents situacions que es trobaran com a graduats/des i per tant, hem de vetllar perquè l'estudiantat puguin assolir totes les competències relatives al Grau en Infermeria i el compliment amb les directrius europees

L'objectiu d'aquest informe és recollir les diferents actuacions que des dels centres que impartim el Grau en Infermeria hem realitzat durant la pandèmia i la post-pandèmia i, a la vegada, analitzar les actuacions previstes que se'ns demanen.

Així doncs l'informe consta de dues parts:

1. Anàlisi de la situació del Grau en Infermeria durant la pandèmia i la post-pandèmia.

Als inicis de la pandèmia, concretament el 6/03/2020, van ser cancel·lades totes les pràctiques clíniques de l'estudiantat del Grau en Infermeria als centres sanitaris i sociosanitaris, les quals no es van replanificar fins el curs 2020-21 amb grans dificultats donada la incertesa, els brots de Covid que alguns centres van patir i la heterogeneïtat en el pla de vacunació per als estudiants.

Aquesta situació, que de ben segur vàrem entendre que havíem de donar suport a les directrius marcades pel Departament de Salut dins de les nostres possibilitats, ens va portar a consensuar en el marc de l'ADEIC un seguit d'actuacions i bones pràctiques publicats a la nostra web en relació a la realització de l'activitat acadèmica en general i la substitució de les pràctiques clíniques per altres activitats durant el curs 2019-20.

Més endavant, en el curs 2020-21 l'ADEIC va consensuar i comunicar el procés d'implementació dels contractes d'auxili sanitari, recomanacions als centres per a la integració de l'estudiantat, reorganització dels tutors acadèmics pel seguiment de les pràctiques, sistema de reconeixement dels contractes d'auxili sanitari com a pràctiques curriculars de manera excepcional, entre d'altres. Durant aquest curs també vàrem promoure reunions amb els centres de pràctiques per unificar criteris i sistemes d'actuació, i vàrem facilitar a l'estudiantat de 3r i 4t la participació en els programes de vacunació.

Fins aquí i amb l'esperit de donar suport al sistema sanitari, ens trobem amb dues promocions en què una part dels estudiants han vist minvades les seves hores de pràctiques en el conjunt dels estudis alhora que s'han adaptat a fer contractes d'auxili sanitari substituint aquestes, insistim que de manera excepcional, per les pràctiques curriculars específiques que no haurien realitzat. A més ens trobem amb diversos relats per part de l'estudiantat, que han accedit a aquests contractes, d'una manca de tutorització per part de les infermeres del centre i com a conseqüència que han realitzat activitats molt lluny de les seves competències com estudiants d'infermeria.

En el curs 2021-22 per a la cobertura de la 6a onada de Covid se'ns tornà a demanar que l'estudiantat de 3r i 4t fessin contractes d'auxili sanitari per donar suport a hospitals i centres d'atenció primària i no només això sinó que hi hagués un nou reconeixement per pràctiques curriculars, un reconeixement al qual l'ADEIC per àmplia majoria no donava suport donat l'anàlisi del punt anterior, però tot i així la pressió del Departament de Salut i d'algunes institucions sanitàries als centres universitaris, van fer que de nou és tingués en compte aquest reconeixement.

2. Anàlisi de les actuacions previstes

A partir d'aquí, ens trobem amb noves actuacions que s'aproven des del Departament de Salut i des del Departament d'Universitats per fer front a la manca d'infermeres que té el sistema sanitari, entre elles l'augment de places universitàries per cursar el Grau en Infermeria a Catalunya, una mesura que entenem que és d'emergència i que a mitjà termini pot pal·liar la manca d'infermeres però que des del punt de vista de la professió infermera sinó s'acompanya d'altres mesures en el sistema sanitari que ajudin a disminuir l'abandonament de la professió, la fuga de professionals a altres països, i a millorar la gestió interna de les infermeres, difícilment solucionarà la manca d'infermeres.

A nivell universitari ens trobem que:

- Aquest anunci d'increment de places no s'està acompanyant d'un estudi i anàlisi en profunditat sobre el territori de les possibilitats d'augmentar el nombre de places de pràctiques clíniques. Les places de pràctiques, són un element indispensable per garantir la formació de cadascun dels estudiants.
- El requeriment d'informació detallada que es demana als diferents centres, per poder acreditar les places de pràctiques derivades d'aquesta proposta d'augment de places es considera desmesurat, donat que en ocasions és complex obtenir les dades concretes corresponents a cada pràctica clínica en una planificació a 4 anys.
- La directriu de renovació dels convenis amb centres de pràctiques per garantir places de pràctiques no s'està donant a tots els centres, només aquells que tenen possibilitats d'augmentar places. Això pot implicar tensions importants entre centres universitaris.
- Als centres assistencials al renovar els convenis són reticents a posar el nombre de places de pràctiques clíniques possibles. Ens donen suport per la realització de les

pràctiques però molts es neguen a especificar el nombre màxim, tal i com es demana per part d'AQU.

- No està clara la contractació de professorat a mig-llarg termini per cobrir aquest dimensionament i el professorat majoritàriament serà professorat associat perquè els requeriments per l'acreditació, tot i que s'han fet algunes adaptacions continuen essent molt exigents i no s'han tingut en compte tots els suggeriments fets pel grup de treball de la DGU sobre el professorat de les facultats o escoles d'infermeria.
- Per aquest curs només es dona aquesta opció d'augment de places a les universitats públiques. Cal tenir en compte que hi ha centres privats/adscrits que varen augmentar places fa 1-2 cursos i en aquests moments per consolidar-les i acreditar-les en la memòria de la titulació estan tenint moltes dificultats degut a les exigències que ha introduït l'AQU alhora d'acreditar les memòries del Grau en Infermeria.

Finalment, en relació a la proposta de l'increment de places, adjuntem l'annex de l'estudi realitzat per l'ADEIC. Aquest es troba elaborat amb les dades que disposem de la web d'universitats, des d'abans de la pandèmia i durant la pandèmia <https://bit.ly/2kbt7o8>, i de les dades pròpies de l'ADEIC, en el que es mostra que en els anys anteriors a la pandèmia l'oferta de places dels estudis del grau en infermeria a Catalunya, la demanda en primera opció i els matriculats finals estan força compensats. Si bé, és en la matrícula del 2020 i del 2021 que com a conseqüència de l'impacte que la pandèmia ha fet en la població en general, que la demanda ha augmentat per sobre de la oferta de places.

En relació a la iniciativa proposada pel Departament de Salut per la realització de **pràctiques extra curriculars** fem el següent anàlisi:

- La titulació del Grau en Infermeria és una titulació regulada que contempla 2300 hores de pràctica curricular obligatòries que assegurin una formació de qualitat i que permet als estudiants consolidar les competències de la infermera generalista.
- Fer pràctiques extracurriculars remunerades en període lectiu suposarà conflicte entre l'estudiantat i les universitats no podem garantir que tots els estudiants tinguin les mateixes possibilitats.
- Fer pràctiques extracurriculars en període no lectiu implica que la universitat no pugui assegurar el seguiment i la tutorització demanada i li pot suposar despeses extres.
- Aquest tipus de pràctiques suposarà un sobre esforç pels professionals sanitaris que actualment ja manifesten esgotament per sobrecàrrega assistencial des de fa temps.
- Aquest tipus de pràctiques poden suposar una pèrdua de places de pràctiques curriculars donat que no hi haurà suficients tutors clínics per fer tota la tutorització ni places de pràctiques disponibles.
- Si els perfils d'aquestes places extracurriculars no es troben ben definits pels centres assistencials podrien suposar un conflicte competencial entre diferents professionals de cures infermeres.
- La informació sobre aquest tipus de pràctiques no s'ha donat a tots els centres universitaris en la data d'aquest informe.

- Les pràctiques extracurriculars haurien de ser una excepcionalitat i per la decisió de cada centre universitari com sempre havia estat fins ara.

Per tot això demanem que:

- En els fòrums on es prenen decisions que afecten a la formació dels professionals d'Infermeria s'inclogui a l'ADEIC com a corresponsable de la formació d'aquests professionals, com sempre s'havia fet.
- Totes les facultats/escoles públiques, privades o adscrites rebin la mateixa informació per part de tots els òrgans de decisió i que s'inclogui la valoració de la professió també des d'una vessant acadèmica.
- Es faci una anàlisi a fons sobre el que pot implicar fer pràctiques extra curriculars en infermeria i valorar si cal promocionar-les.
- La informació que en aquests moments demana l'AQU per justificar l'augment de places tingui requeriments clars i equitatius per les diferents institucions siguin públiques, privades o adscrites
- Es pugui debatre l'abordatge de l'augment de la matrícula del Grau en Infermeria en els propers anys per donar resposta a les necessitats del sistema sanitari, per tal de garantir:
 - o La sostenibilitat tant dels centres públics, com privats, com adscrits, que al final tots ells aporten infermeres a la societat.
 - o Els recursos, sobretot de professorat, que es necessitaran per assegurar una formació de qualitat.

Els membres de la Junta de Catalunya

<p>Dra. Montserrat Comellas Oliva Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria i Teràpia Ocupacional de Terrassa Universitat Autònoma de Barcelona. Centre adscrit Presidenta en funcions ADEIC</p>	
<p>Dra. Judith Roca Llobet Degana de la Facultat d'Infermeria i Fisioteràpia Universitat de Lleida Vicepresidenta en funcions ADEIC</p>	
<p>Sra. Carme Valiente Ballesteros Directora dels estudis d'Infermeria de la Facultat de Ciències de la Salut Universitat de Manresa. Universitat Central de Catalunya. Tresorera ADEIC</p>	

Amb els suport dels membres de universitats de Catalunya

Dr. Joan Maria Estrada

Vicedegà d'Infermeria de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut
Universitat de Barcelona

Dra. Lorena Molina Raya.

Directora del Campus Docent Sant Joan de Déu
Universitat de Barcelona. Centre adscrit

Dra. Mercedes Abades Porcel

Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria de Sant Pau
Universitat Autònoma de Barcelona. Centre adscrit

Dra. Montserrat Antonín Martín

Directora de l'Escola Universitària d'Infermeria Gimbernat.
Universitat Autònoma de Barcelona. Centre adscrit

Dra. Carme Bertran Noguer

Degana de la Facultat d'Infermeria
Universitat de Girona

Dra. Maria Jiménez Herrera

Degana de la Facultat d'Infermeria
Universitat Rovira i Virgili

Dra. Carme Rosell Moreno

Directora de l'Escola Superior de Ciències de la Salut TecnoCampus.
Universitat Pompeu Fabra. Centre adscrit.

Esther Insa Calderón

Directora de l'Escola Superior d'Infermeria del Mar
Universitat Pompeu Fabra. Centre adscrit

Dra. Cristina Monforte Royo

Directora del Departament d'Infermeria de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut.
Universitat Internacional de Catalunya.

Dra. Pilar González Gálvez

Directora del Grau en Infermeria.
Blanquerna. Universitat Ramón Llull

Dra. Eva M. Rovira i Palau

Directora del Grau en Infermeria
Universitat de Vic. Universitat Central de Catalunya.